

Nærings- og fiskeridepartementet

Hørings svar - Forslag til skjerpede miljøkrav i offentlige anskaffelser

Bygghåndverk Norge (BHN) er en frittstående paraplyorganisasjon for ulike landsforbund innen bygghåndverksbransjene. BHN ble etablert i 2022 av bransjeforbundene Malermestrenes Landsforbund og Byggmesterforbundet som tidligere var tilsluttet NHO. Sentrale arbeidsområder er arbeidslivs- og utdanningspolitikk, byggreglene, offentlige anskaffelsesregler, seriøsitet utfordringer og generell næringspolitikk for SMB-bedrifter.

Kommentarer og vurderinger

BHN er generelt positive til at det stilles miljøkrav ved offentlige anskaffelsesprosesser og de ambisjoner som er tatt inn i Hurdalsplattformen, men vil bemerke at eksisterende anskaffelsesregler allerede gir bredt handlingsrom for dette.

Generelt til forslaget er det grunn til å stille spørsmål om utfordringen tilknyttet en bærekraftig utvikling i bred forstand ligger i en ytterligere innskjerping av regelverket slik det her foreslås, eller om hovedutfordringen er tilstrekkelig kunnskap hos oppdragsgiver og fokus på etterlevelse av de reglene som allerede er gjeldende.

Ved anskaffelser generelt, også gjeldende for offentlige bestillere, er det helt avgjørende at oppdragsgiver selv besitter kompetanse og er den som innehar rollen som definerer hovedtrekkene også gjeldende bærekraftsambisjonene i anskaffelsen.

I høringsnotatet vises det til Riksrevisjonens rapport av 3. februar 2022 og at offentlige oppdragsgivere ikke i tilstrekkelig grad bidrar til å minimere miljøbelastningen og fremme klimavennlige løsninger. Videre at sektoren mangler en helhetlig tilnærming til dette, ikke bruker sin markedsrett og mange ikke har kompetanse for å kunne stille krav i den konkrete anskaffelsen.

I den nylig avsluttede høringsrunden på trinn 1 av en «Norgesmodell» ble det i høringsnotatet vist til at kun en liten andel offentlige oppdragsgivere følger opp egne krav fastsatt for anskaffelsen. BHN er derfor bekymret for at man ytterligere laster inn nye regler når også Riksrevisjonen viser til store kompetanseutfordringer.

For byggsektoren er det størst potensiale ved å se anskaffelsesregelverket i sammenheng med andre regler. De senere årene er byggreglene skjerpet på en rekke områder som bidrar i retning av å oppnå bærekraftsmålene. Eksempler på dette er skjerpede energikrav, krav til bruk av mer klimavennlige energikilder og avfallshåndtering. Samtidig gjenstår mye på dette området og da særlig knyttet til ombruk av materialer og ombruk av bygg. Det utløser bl.a. behov for egne regler for rehabilitering og ombygging av bygg («Rehab-TEK»). Videre skjerpede kvalifikasjonskrav til

aktørene i denne delen av markedet. For å nå bærekraftsmålene i byggsektoren, også innenfor tiltak i offentlig regi, vil regelverksendringer på andre områder være ett mer effektivt virkemiddel, enn de foreslåtte endringer som fremkommer i høringsforslaget.

Høringsforslaget angir ikke i tilstrekkelig grad presist hva som legges til grunn tilknyttet skadelig påvirkning, klimavennlige løsninger og begrepet miljø. Den usikkerheten som oppstår, vil medføre at aktuelle tilbydere vil kunne velge å avstå fra å delta i konkurransene og gi flere tvister mellom tilbyder og oppdragsgiver. For bygghåndverksbransjene, som i hovedsak består av små- og mellomstore foretak, er det ønskelig med tydelige konkurranseregler og minst mulig bruk av skjønn i tilbudskonkurransene.

Avslutning

Bygghåndverk Norge (BHN) anbefaler ikke at departementet går videre med forslag til nye miljø- og bærekraftskrav i offentlige anskaffelser før dette er ytterligere utredet. En slik utredning må gi nødvendige avklaringer tilknyttet måloppnåelse og bruk av skjønn for å sikre tilbyderne den nødvendige forutsigbarhet ved deltagelsen i konkurransen.

Det er også behov for kompetanseheving hos mange offentlige oppdragsgivere før de ambisjoner som ligger til grunn for høringen kan iverksettes. Dette for å sikre klare konkurransekriterier, og videre oppfølging av disse under konkurransen og i leveranse-/ prosjektfasen.

Oslo, den 8. mars 2023

Frank Ivar Andersen
Leder næringspolitikk og arbeidsliv